

MŰVÉSZ ÉS TANÁR: MOLNÁR GYULA

Kiss István

Az Iparművészeti Egyetem vizuális kommunikáció tan-székének vezetője, egyetemi tanár sikeres esztendőket tudhat maga mögött. Dinamikus, vonzó egyéniségével tanítványait magához kapcsolja, sok éves tanári tevékenysége eredményeként jelentős alkotók jelentek meg a szakmában, az alkalmazott grafika különböző területein.

Tervezőgrafikusként bejárta a világot, kiállítási grafikái ismertséget szereztek számára a világ minden táján.

Tehetsége, szakmai tájékozottsága és szervezőképessége okán 1999-ben nyerte el a tanszékvezetői kinevezést, Virágvölgyi Pétert követve a katedrán.

Évek alatt felújította a tanszék építészeti környezetét és infrastruktúráját, korszerűsítette

és megsokszorozta számítógép-állományát, így az alkalmassá vált arra, hogy megfeleljen az új kihívásoknak.

Az egyetemen évről évre alkalmazott grafikusok, fotóművészek, animációsfilm-rendezők és a videoművészet művelői jutnak diplomához. A tanszék jelentős számú vendéghallgatót is fogad évről évre, jó híre így Európa-szerte ismert.

Molnár Gyula mindezt meghatározza és összehangolja.

Beszélgetésünket visszatekintéssel, a tanszék és az egyetem kezdeteire emlékezve kezdjük.

■ *Kedves tanár úr, kézenfekvő számomra, hogy beszélgetésünket a visszatekintés, a jelen gondolatai és sikerei, valamint a jövőbeli remények, várakozások témakörei szerint kezdjük,*

Plakátterv 1988-ból: Reformkor

Magyar Hetek plakátjai az 1980-as amsterdami és az 1983-as lille-i rendezvényekhez

Mellettük a Broadway filmpalota megnyitóját beharangozó plakát

megbeszélve e mindkettőnk számára fontos művészeti ág, a tervezőgrafika helyzetét.

M. Gy. Ez évben lesz a mai egyetem elődjének tekinthető Iparrajziskola alapításának 125. évfordulója. Az Üllői út–Kinizsi utca sarkán álló Lechner Ödön tervezte épületet annak idején Ferenc József császár avatta fel. Tanszékünk 19. századi elődje fametszőket képző grafikai szakként indult. Itt 1910-től – korszerű módon – a tervezői szemléletet fontosnak tartó oktatás kapott teret.

A szakot 1945-után emelték főiskolai szintre. Fontos művészek tanítottak az akkori főiskolán: Konecsni György nevét

említhetném, az európai ismert-ségű Bortnyik Sándort vagy később, az építészettörténettel foglalkozó rektor, Pogány Frigyes nevét.

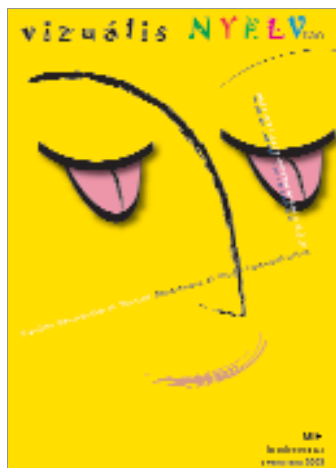
■ Kiket említene meg a szakmából azok közül, akik ekkoriban tanultak a főiskolán?

M. Gy. Itt kezdte tanulmányait Papp Gábor, Erneyi Sándor, Balogh István és a későbbi Pappcsoport több tagja. Őket rövidesen áttették a Képzőművészeti Főiskolára. Ezek az alkotók később meghatározó alakjai lettek a hetvenes évek alkalmazott grafikájának.

Többen közülük a Haiman György által 1966-ban alapított

Reklámügynökségnél készült óriás-plakátterv a Dunapack számára

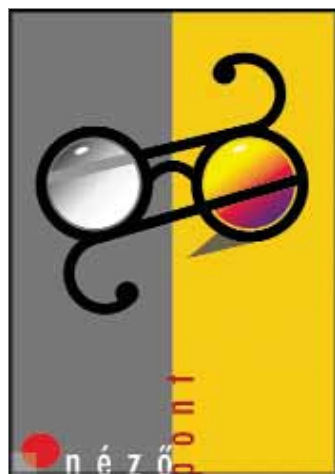

tipografika tanszék tanárai lettek az akkori Iparművészeti Főiskolán.

■ *Tudom, hogy a tanszék első hallgatói között szerzett diplomát 1971-ben. Hogyan emlékszik vissza, milyen emlékei vannak ebből az időből?*

M. Gy. Haiman György a nagy múltú Kner család tagja volt. Kner Imrétől, nagybátyjától tanulta a nyomdászat mesterségét. A tanszékén két szakon lehetett harmadévtől tovább tanulni: az alkalmazott grafikai, illetve a könyvtervező szakon. A kor legjobb tipográfusai segítették a képzést – Lengyel Lajos, Erdélyi János vagy Szántó Tibor

jó kapcsolatokat ápolt a tanszékkel. A tanszék ipari háttérrel is rendelkezett, hasonlóan a főiskolán működő más tanszékekhez. A belsőépítészek mögött ott állt a bútoripar, a textilesek mögött a textilipar. Haiman György kapcsolatai révén elérte, hogy a nyomdák segítsék az oktatást. Vegyünk elő egy éppen most előkerült régi fényképet. Ezen azok a tanárok láthatók, akiknek akkoriban domináns szerepe volt az oktatásban. Az elegáns, bravúrosan rajzoló Kass János, a nagy tudású betűtervező Nagy Zoltán, Haiman György, valamint az alkalmazott fotográfiát tanító és művelő Finta József. Ők akkor voltak ötvenesek – mint a tanári kar

Fent: Pakátok az utóbbi évekből

Balra: Reklámügynökségnél készült óriásplakátterv az IBM számára

Fent: Néhány logóterv

Jobbra: Bélyegterv az EU-csatlakozás alkalmára

manapság. De említsük meg a képen nem látható plakátművészt, Balogh Istvánt vagy a fiatal, a lipcsei könyvművészeti főiskolán végzett Zigány Editet.

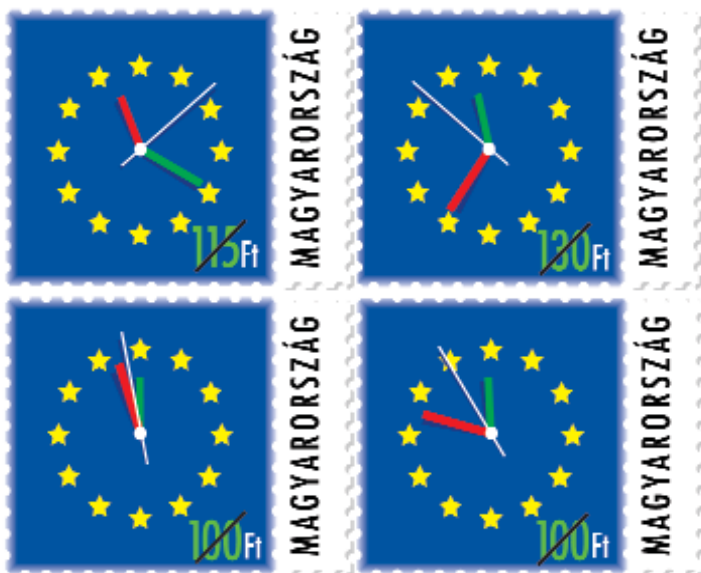
Mi – és a következő évfolyamok – voltunk az elsők, akik akkor elindultunk. Céltudatos társaság volt, érvényesülni akartunk, és amikor a Pappcsoport átadta a Dorottya Galéria-beli kiállítási lehetőséget számunkra, éltünk is vele. (Zsótér, Helényi, Székely, Bányai, Felvidéki, Gyárfás, Kulinyi... néhány jó név.)

Az akkori alkalmazott grafikus alkotóként dolgozhatott. Kulturális és filmplakátokat, kiállítási grafikát terveztünk. Szükség volt az egyéni hangra, ötletre, kompozíciós készségre, szakmai tudásra. Ezek birtokában lehetett csak sikert aratni – és nem csak itthon.

Az 1976-os varsói grafikai biennálé katalógusát fellapozva arra emlékszem, hogy kiküldött plakáttervetem nemzetközi hírű alkotók – Andy Warhol, Fukuda, Milton Glaser, Tomi Ungerer – munkái között láthattam viszont. Bizonyosság volt ez arra, hogy jó iskolából kerültünk ki. De lehetőségem nyílt grafikai arculatok tervezésére is. Szívesen emlékezem ezek közül az Antwerpenben, Amszterdamban, Bolognában, Kuwaitban megrendezett *Magyar Hetek* rendezvényeire.

■ *Említsen néhányat az újabb eredmények közül is, hiszen a sikeres kezdeteket hasonlóan sikeres folytatás követte!*

M. Gy. A korábbi évek szabadúszó grafikusai létformáját egy időre felcseréltem a reklámüg-

nökségnél végzett munkával. Új kihívásokkal és új lehetőségekkel találtam magam szembe. Kampány és komplex kommunikációk tervezését végeztem nagy nemzetközi cégek számára, mint például az IBM, a Volkswagen, Kapsch vagy a Wienerberger. Ennek az időszaknak a legemlékezetesebb elismerése számomra, hogy 1993-ban a Kapsch-kampány New Yorkban „A világ legjobb munkái” fesztiválon aranyérmet nyert.

■ *A sikeres éveket elismerések sora kíséri: nívódíjak, különdíjak, az 1999-es Ferenczi Noémi-díj és a legutóbbi, a Magyar Grafikai Stúdiók Egyesülete által adományozott Életmű-díj.*

M. Gy. Ez utóbbi most a legkedvesebb, mert olyanok ítélték

oda számomra, akik jelentős alkotók a szakmában, fiatalabbnál nálam, és már vannak közöttük volt tanítványaim is. Valódi szakmai elismerésnek tekintem ezt.

■ *A munka és az oktatás hitelesítik egymást. Számos fiatal tervezőt nevelt az évek során, hiszen 1989-től tanít a főiskolán.*

M. Gy. A mai Vizuális Kommunikáció Tanszék már nem azonos a korábbi tipo-grafika tanszékkel. A főiskolát már valóban egyetemnek nevezhetjük, a mai tanszéken jelenleg animáció, fotó, tervezőgrafika és videóművészet oktatása folyik. Ezek a szakok érintkeznek egymással, átszövik egymást, de közben önállóan működnek. Ez a négy kultúra nagyon differens, de

Négy lap a Megaprint számára készített falinaptárból

Fent: Diplomakiállítások plakátjai

Lent: KéKÉg. Az Iparművészeti Egyetem lapjának második száma

nagyon hasonlít is egymásra. Tanszékvezetőként – habár elkötelezett grafikus vagyok, és úgy érzem, hogy ehhez értek a legjobban – a négy szak egységes fejlődését igyekszem elősegíteni.

Az animáció fogalma kiszélesedett. Manapság ez a másfél órás, történetet elmesélő rajzfilmről a telefonokon vagy a számítógép képernyőjén megjelenő mozgó jelenségekig tart.

A fotográfia korábban úgy határozta meg önmagát, hogy azért és abban különbözik minden más műfajtól, mert a valóságnak egy szeletét a másodperc tört része alatt képes rögzíteni, megmutatni.

Ma az alkalmazott fotográfia – kivéve a riportfotózást – szinte csak megrendezett képeket hoz létre, olyanokat, amelyek a valóságban soha nem léteztek. Hasonlóan a festőhöz, a fotós megtervezi a bemutatni kívánt jelenetet, éppen csak nem ecsettel és festékkel hozza létre a képet, hanem saját – kémiai, vagy az utóbbi években elterjedő digitális technológiájával.

A televíziózásban vagy az interneten található honlapokon a vizualitás törvényszerűségei, a látványelemek hierarchiája éppúgy érvényesülnek, mint korábban a nyomtatott lapokon. Tehát a műfajok felhasználják egymás eredményeit.

TANULMÁNYAI

1961–65

Képző- és Iparművészeti Gimnázium

Mesterei: Zala Tibor, Gacs Gábor

1966–71

Magyar Iparművészeti Főiskola

Mesterei: Ernyei Sándor, Finta József, Haiman György

FONTOSABB TEVÉKENYSÉGEI

1970–89

Szabadúszó grafikus tervező

1989-től

A Magyar Iparművészeti Főiskola docense

1990–1993

GGK reklámügynökség

1991–1999

H-Art Directors kommunikációs tervezőiroda

1999-től

A Magyar Iparművészeti Egyetem vizuális kommunikáció tanszékének tanszékvezetője

2002-től

hab. egyetemi tanár

■ *Mit gondol a tervezőgrafika jelenéről és jövőéről? A frissen végzett fiatalokat körülvevő gazdasági-társadalmi környezet milyen lehetőségeket kínál számukra?*

M. Gy. Napjainkban már nincs szükség kulturális vagy filmplakátra. A tervező egyénisége, csak rá jellemző hangja háttérbe szorult, talán nincs is rá igény. Lehetőségeik függnék a piactól, a megrendelőtől. Úgy látom, hogy nincs szükség sztártervezőkre, végzett hallgatóink legtöbbször csapatmunkát végez. De a mai körülmények között is nagy szükség van a tervező felelősségére. Felelősség a szakma, és felelősség a megbízó felé.

A feladatok kikerülnek a tervező szakmai kompetenciája alól. A DTP elterjedésével a korábban grafikusai képességet/képzettséget igénylő munkát amatőrök, szakmailag képzetlen „gépkezelők” is elvégezhetik.

A korábbi alkalmazott grafikus talán *kommunikációs design* nére alakul. Olyan szakemberré, aki ismeri a vizuális műfajok törvényszerűségeit és kapcsolódási pontjait.

■ *Végül essen szó az oktatást érintő jövőbeli terveiről. Mi foglalkoztatja mostanában, milyen hiányosságokat lát?*

M. Gy. Úgy látom, hogy hallgatóink motivációját erősíteni kell. Megmutatni a szakmában rejlő lehetőségeket, szépségeket és a valódi problémákat. Ezért heti rendszerességgel megtartott találkozósorozatot szervezek számukra. Előadóknak a szakmát rövidebb-hosszabb ideje művelő tervezőket és szakembereket hívok meg, akik kötetlen beszélgetés közben osztják meg tapasztalataikat a hallgatókkal.

*Nem-alkalmazott rajzsorozat.
Ceruza, papír, öröm!*